

ROZALIA NATALIA HAGIEL SŁ. M

REALIZACJA INTEGRALNEJ FORMACJI DZIECI I MŁODZIEŻY
W GRUPACH RELIGIJNYCH
OPARTEJ NA MYŚLI PEDAGOGICZNEJ
BŁ. EDMUNDA BOJANOWSKIEGO

Człowiek z natury jest istotą społeczną. Przynależność do grupy jest wpisana w strukturę psychiczną człowieka, w społeczny charakter funkcjonowania każdej osoby. Teologicznie uzasadnia się to podobieństwem do Stwórcy, który chociaż jest Jeden, stanowi wspólnotę Trzech Osób. Osobowość człowieka dojrzewa poprzez wchodzenie w relację z innymi. Właśnie w relacji człowiek dokonuje określonych wyborów, które poprzez powtarzanie zaczynają tworzyć jego własny system motywacji. Dokonując wyborów, najczęściej kieruje się jednym z dwóch kryteriów: *ważne dla mnie* lub *ważne samo w sobie* (Trojan, 1999, s. 81). Kategoria *ważności dla mnie* wywołuje w człowieku emocje uczuciowe i dąży do zaspokajania potrzeb oraz poszukiwania satysfakcji. Kategoria *ważne samo w sobie* jest dążeniem do wartości, do uznania ich za swoje i realizację nawet wtedy, kiedy w danym momencie przekraczają możliwości człowieka. System motywacji oparty na wyborze wartości, utrwalany w procesie wychowania kształtuje określone postawy, czyli stałe predyspozycje do podejmowania różnych życiowych zadań.

Formacja w grupie oparta na myśli pedagogicznej bł. Edmunda Bojanowskiego może więc uwzględniać autotranscendencję teocentryczną w miłości. Motywacja taka umożliwi człowiekowi integralny rozwój zgodnie z jego ostatecznym celem: aby stawał się na wzór i podobieństwo Boga, jak określał Bojanowski (Gigilewicz, Opiela, 2016, s. 251). Wspomaga ona wybieranie trudnych wartości. Pozwala na przekroczenie swojego sposobu myślenia, otwarcie się na innych. Dla młodego człowieka szczególnie ważne są grupy

rówieśnicze, w których można znaleźć poczucie bezpieczeństwa i głębokie więzi z innymi, przy jednoczesnym pragnieniu zachowania tożsamości i autonomii osobowej. Jak zauważa Manenti, wspólnota religijna już z samej natury jest miejscem umożliwiającym poczucie bezpieczeństwa i przynależności oraz sprawia, że charakter więzi pomiędzy jej członkami jest ściślejszy niż w innych małych grupach społecznych. Silniejsze jest więc poczucie przynależności, które daje też głębszą identyfikację z grupą (Manenti, 1997, s. 152).

Najczęściej grupy religijne są miejscem dobrego spędzania czasu, dobrej zabawy, wzajemnej pomocy w rozwiązywaniu problemów właściwych dla poszczególnych etapów dorastania człowieka. Są także miejscem wspólnej modlitwy, rozwijania zainteresowań, poczucia odpowiedzialności za innych, budowania dobrych relacji. W takich grupach można kształtować postawę dzielenia się poprzez wymianę doświadczeń, zdobytej wiedzy, a także poprzez dzielenie się posiadanymi rzeczami i posiłkiem. Szczególne miejsce w wychowaniu społecznym może mieć „monitorstwo”, które bł. Edmund stosował w ochronkach (Gigilewicz, Opiela, 2016, s. 353). Jego istota sprowadzała się do pomocy i odpowiedzialności za troje dzieci powierzone dziecku starszemu (Reguła, § 26). Pomoc starszych dzieci udzielana młodszym może obecnie stanowić inspirację do tworzenia koleżeńskiej pomocy w różnych sytuacjach. Ponadto może również wychowywać do postawy odpowiedzialności za innych, jak poleca Bojanowski w Regule: „Starszym dzieciom i grzeczniejszym da się dozór nad młodszymi, np. jednemu nad trzema, i to będzie odpowiedzialne za tamte” (Reguła, § 26). Monitorstwo stanowi także okazję do kształtowania postawy odpowiedzialności za wypełnienie powierzonych zadań. W dalszych etapach może pozytywnie wpływać na kształtowanie charakteru osoby.

Innym elementem integralnego wychowania w grupie może być uroczyste świętowanie rocznicy urodzin i chrztu św. (Gigilewicz, Opiela, 2016, s. 329-333; 559-560). Są to wyjątkowe wydarzenia w życiu chrześcijanina. Błogosławiony Edmund wprowadzał ten element w wychowaniu w ochronce. Wspominanie tych wydarzeń może wspomagać wzrost w wierze, inspirować do wdzięczności Bogu oraz rodzicom, którzy przekazując życie zatroszczyli się także o zainicjowanie chrześcijańskiego wychowania dziecka. Dodatkowe elementy, np. życzenia, prezenty przypominające wejście w życie Chrystusa, według pomysłu osoby prowadzącej i dostosowanie ich do wieku dziecka i młodzieży wzmacnia rozwój emocjonalny, estetyczny oraz integruje grupę.

Wspólne przygotowywanie uroczystości związanych z rokiem liturgicznym, porami roku oraz z wydarzeniami rocznicowymi z historii naszej Ojczyzny może rozwijać wyobraźnię, inicjatywę i twórcze myślenie. Ponadto sprzyja rozwijaniu wiary i wiedzy religijnej, a także patriotyzmu. Różne formy działalności podejmowane dla społeczności lokalnej mogą być ważnym momentem lepszego poznania historii ogólnej i tej związanej z bohaterami lokalnego środowiska (Reguła, § 45-73).

Bojanowski w swojej pracy apostołskiej i wychowawczej wykorzystywał również propagowanie literatury religijnej i patriotycznej. Zalecał tę formę także siostronom swojego zgromadzenia. Docieranie do czytelników z dobrą religijną książką może stanowić dla młodych okazję do spotkań, rozmów i wzajemnego ubogacenia się.

Zaangażowanie się w działania na rzecz potrzebujących i starszych, to w praktyce realizacja przykazania miłości bliźniego. Może ona wyrażać się w udzielaniu pomocy w życiu codziennym, a także w działaniach związanych z przeżywaniem świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy i innych różnych okazji. Jest to ważny moment formacji postawy wyrażania szacunku dla starszych, a zarazem podkreślania godności życia człowieka na każdym jego etapie.

Podsumowując możemy stwierdzić, że zapoznanie się z myślą pedagogiczną bł. E. Bojanowskiego i wykorzystanie jej w konkretnych sytuacjach może wspomagać integralną formację w grupach religijnych, gdzie człowiek powinien stawiać się na wzór i podobieństwo Boga (Gigilewicz, Opiela, 2016, s. 251).

BIBLIOGRAFIA

- MANENTI, A. (1997). *Żyć razem*. Kraków: Wydawnictwo M.
- GIGILEWICZ, E., OPIELA, M.L. (red.) (2016). *Prace, szkice i notatki Edmunda Bojanowskiego*. Inedita. T. I. Lublin: Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP.
- Reguła Zgromadzenia Służebniczek Boga-Rodzicy-Dziewicy Niepokalanie Poczętej (1991). Katowice.
- TROJAN, K. (1999). *Potrzeby psychiczne i wartości oraz ich implikacje religijne*. Kraków: Wydawnictwo WAM.

REALIZACJA INTEGRALNEJ FORMACJI DZIECI I MŁODZIEŻY
W GRUPACH RELIGIJNYCH OPARTEJ NA MYŚLI PEDAGOGICZNEJ
BŁ. EDMUNDA BOJANOWSKIEGO

Streszczenie

Myśl pedagogiczna bł. Edmunda Bojanowskiego uwzględnia integralny rozwój człowieka, na wzór i podobieństwo Boga. Zastosowana w formacji dzieci i młodzieży w grupie religijnej wymaga podejścia interdyscyplinarnego z uwzględnieniem aspektu religijnego wychowania.

Słowa kluczowe: wychowanie; wspólnota; integralny rozwój.

REALIZATION OF THE INTEGRAL FORMATION OF YOUNG CHILDREN
AND TEENAGERS IN RELIGIOUS GROUPS BASED ON THE PEDAGOGICAL THOUGHT
OF BL. EDMUND BOJANOWSKI

Summary

The pedagogical thought of Bl. Edmund Bojanowski takes into account the integral development of a human, on the model and similarity of God. Used in the formation of children and youth in the religious groups requires an interdisciplinary approach, taking into consideration the religious aspect of education.

Key words: education; community; integral development.